

ŠTÁTNA OCHRANA PRÍRODY SLOVENSKEJ REPUBLIKY
SPRÁVA CHRÁNENEJ KRAJINNEJ OBLASTI
VIHORLAT

ul. Fraňa Kráľa 1, 071 01 Michalovce

ŠOP SR - COPK

Lazovna 10

974 01 Banská Bystrica

Váš list číslo/zo dňa

Naše číslo
295/04

Vybavuje
Ing. Rovňák

Michalovce
19.01.2004

Vec: Posúdenie zámeru „Biele kamene“

A. Vstupné údaje

Predmet žiadosti: Predmetnom žiadosti Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie je posúdenie zámeru vybudovania strediska zimných športov Biele Kamene

Žiadateľ: Združenie Biele Kamene

Účel vyjadrenia : Vyjadrenie orgánu ochrany prírody a krajiny podľa § 12 písm. a, g § 13 ods. 1 písm. a, ods. 2 písm. c, g, i, k, m zákona NR SR č. 543/2002 Z.z o ochrane prírody a krajiny.

Podklady: Na posúdenie žiadateľ predložil zámer, ktorý pozostáva z :

- časti pre zjazdové trate a osobné horské dopravné zariadenia na lokalitách:
Johaneska a Tarnovský potok,
Bystrá a Šponáreň,
Remetské Hámre
Príslop
- časť technická infraštruktúra
- grafické prílohy

Projekt strediska zimných športov Biele kamene je spracovávaný niekoľko rokov. Správa CHKO Vihorlat ohľadom podkladov k projektu nebola oslovená. Oficiálne bola správa o projekte informovaná až firmou Enving s.r.o., Dr. Antonom Mocikom, PhD. pri vyžiadaní podkladov k spracovaniu zámeru.

Časť technická infraštruktúra a časť zjazdové trate a horské dopravné zariadenia na lokalite Príslop neboli predmetom hodnotenia, nakoľko sú mimo územnej pôsobnosti S CHKO Vihorlat.

B. Stanovisko

Identifikácia územia :

Záujmové územie je lokalizované do severnej časti CHKO Vihorlat okresov Snina a Sobrance a katastrálnych území: Vyšná Rybnica, Kolonica, Stakčín, Snina a Zemplínske Hámre.

Zámer vybudovania strediska zimných športov Biele Kamene je situovaný do lesného komplexu na severnom svahu pohoria Vihorlat a časť na južnom svahu. Jedná sa o svahy s vysokým potenciálom na vodnú eróziu po prípadnom odlesnení.

Hodnotenie z hľadiska záujmov ochrany prírody a krajiny:

Záujmové územie sa nachádza vo vlastnom území CHKO Vihorlat, kde podľa zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny platí 2. stupeň ochrany. Zámer nezahŕňa žiadne vyhlásené, osobitné chránené časti prírody resp. ich ochranné pásma.

Časť navrhovaného strediska zimných športov Biele Kamene je lokalizované v navrhovaných centrách Remetské Hámre, Tarnovský potok, Šponáreň, Johanneska, Bystrá, do územia európskeho významu SKUEV 0209 Morské oko schválené vládou SR 17.03.2004 (uznesením vlády č. 293/2004) a chráneného vtáčieho územia Vihorlat schválené vládou SR 9.07.2003 (uznesením vlády SR č. 636/2003).

Územný systém ekologickej stability vyčleňuje priamo v záujmovom území 2 prvky nadregionálneho významu (nadregionálne biocentrum Morské oko – Vihorlat, nadregionálny biokoridor Vihorlat – Poloniny) a 3 prvky regionálneho významu (provinciálne biocentrum Vihorlatský prales, regionálne biocentrum Čierny potok, Sninský kameň, regionálne biocentrum Nežabec, Krkavčie skaly). V tesnej blízkosti cca 250 – 1000m od záujmového územia sa nachádza regionálne biocentrum Motrogon, Postávka, Ďurova mláka.

Spracovaný zámer strediska zimných športov zasahuje taktiež svojou časťou do územia chránenej vodohospodárskej oblasti Vihorlat, ktorá bola vyhlásená Nariadením vlády SSR č. 13 zo 6. 02.1987.

Návrh riešenia

Prírodná podstata lesných biocenóz vo Vihorlate je na Slovensku jedinečným fenoménom a preto správa CHKO Vihorlat aj na základe hore uvedených skutočností **nedoporučuje** realizáciu projektu Biele Kamene.

Odôvodnenie:

Záujmové územie sa prekrýva s územím európskeho významu SKUEV 0209 Morské oko, v ktorom sa priamo nachádzajú biotopy európskeho významu Ls 5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, ktoré zaberajú cca **745080 m²** a Ls 5.3 Javorovo-bukové horské lesy so záberom cca **319320 m²**.

Biotopy európskeho významu, ktoré sa nachádzajú v tesnej blízkosti záujmového územia:

Ra 3 Prechodné rašeliniská a trasoviska (vzdialenosť od navrhovaného územia cca 1000m)

Sk 2 Silikátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou (vzdialenosť od navrhovaného územia cca 250 – 600 m)

Vo 1 Oligotrofné až mezotrofné stojaté vody (vzdialenosť od navrhovaného územia cca 500m)

Vplyvom zvýšenej návštevnosti v blízkosti národnej prírodnej rezervácie Morské oko, ktorá je od posudzovaného územia cca 200m a prírodnej pamiatky Sninský kameň cca 250 m dôjde k neúnosnému zaťaženiu týchto maloplošných chránených území, ktorých návštevnosť je i v súčasnosti na hranici únosnosti. K priamemu ohrozeniu dôjde aj v prírodnej pamiatke Čierny potok, ktorá je v tesnom susedstve so strediskom Johanneska. V širšom okolí môže dôjsť k ohrozeniu najcitlivejších rašelinných biotopov a to národnej prírodnej rezervácií

Postávka, národnej prírodnej rezervácií Motrogon, prírodnej rezervácií Ďurova mláka a prírodnej pamiatky Malé Morské oko.

Realizáciou projektu „Biele kamene“ dôjde k trvalému odlesneniu a zániku biotopov európskeho významu (Ls5.1 a Ls5.3) v jednotlivých strediskách nasledovne: Stredisko Remetské Hámre **23,60 ha**, stredisko Bystrá **15,31 ha**, stredisko Šponáreň **29,76 ha**, stredisko Johanneska **15,62 ha** a stredisko Tarnovský potok **22,15 ha**. Celkové dôjde k trvalému zániku európskych biotopov na výmere **106,44 ha t.j. 1 064 400 m²**.

Podľa prílohy č.1 k vyhláške č. 24/2003 Z.z. „Zoznam a spoločenská hodnota biotopov národného významu, biotopov európskeho významu a prioritných biotopov“, časť B. Zoznam biotopov európskeho významu spoločenská hodnota predstavuje finančnú čiastku **563 067 600 Sk.** Zámer predpokladá v ďalších etapách dobudovanie stredísk a vybavenosti, čo predpokladá ďalší záber LPF s trvalým odlesnením, ktoré nie sú predmetom terajšieho hodnotenia.

V záujmovom odlesnenom území a v blízkom okolí dôjde realizáciou projektu k zničeniu vzácnych druhov rastlín a to najmä druhov národného významu (Príloha č. 5 k vyhláške č. 24/2003 Z.z.). Uvádzame iba vybrané druhy: Ostrica barinná, ostrica plstnatoplodá, vstávačovec škvrnitý pravý, vstávačovec škvrnitý sedmohradský, plavúnc zaplavovaný, pérovník pštroší, haluha banatska, kľukva močiarna, blatnica močiarna, rozchodník ročný, páperovník pošvatý, prilbovka dlholistá a iné. Pozornosť si zasluhuje, kostihoj srdcovitolistý a zubačka žliazkatá, ktoré zaraďujeme k karpatským subendemitom. Spoločenskú hodnotu uvedených rastlín neuvádzame, nakoľko nie sú známe množstvá možných zničených jedincov.

Zmenou lesných biotopov na biotopy lúčne dôjde k podstatnej zmene druchovej skladby rastlinných spoločenstiev a druhov. Hrozí zvýšené nebezpečenstvo zavlečenia invázijských druhov rastlín s prienikom do okolitých porastov. Vybudovaním zjazdoviek a vlekov v konečnom dôsledku dôjde k celkovému narušeniu kompaktnosti daného územia.

Časti posudzovaného územia centrá lyžiarskych vlekov Remetské Hámre, Tarnovský potok, Šponáreň, Johanneska, Bystrá, sa nachádzajú v SKCHVÚ0035 Vihorlat. SKCHVÚ0035 Vihorlat je jedným z piatich najvýznamnejších území na Slovensku pre hniezdenie druhov hadiar krátkoprstý (*Circaetus gallicus*), sova dlhochvostá (*Strix uralensis*) a výrik lesný (*Otus scops*) a pravidelne tu hniezdi viac ako 1% národnej populácie druhov orol krikľavý (*Aquila pomarina*), jariabok hôrny (*Bonasa bonasia*), výr skalný (*Bubo bubo*), lelek lesný (*Caprimulgus europaeus*), bocian čierny (*Ciconia nigra*), ďateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*).

Významné migračné koridory živočíchov v posudzovanom území sú vytvorené pozdĺž vodných tokov Okna, Krivec. Časť živočíšnych druhov, ktoré sú viazané na lesné biotopy dôsledkom trvalého odlesnenia ustúpi do vzdialenejších lokalít.

Hlavnou príčinou ohrozenia migrácie niektorých druhov vtáctva a cicavcov v záujmovom území by bol predovšetkým veľký záber lesných porastov a intenzívna rekreácia a turistika a následne vyrušovanie vtáctva a cicavcov v záujmovom území a jeho okolí.

Z výmery **106,44 ha** lesných porastov navrhovaných na trvalé odlesnenie zaberajú ochranné lesy cca 51,24 ha t.j **48,14 %**, lesy osobitného určenia cca 9,55 ha t.j **8,97 %** a hospodárske lesy cca 45,65 ha t.j **42,89 %**.

Z hľadiska ÚSES:

V prípade vybudovania strediska zimných športov Biele Kamene nastane narušenie lesného komplexu, čím dôjde aj k výraznému zásahu do funkcií biocentier a biokoridorov, ktoré sa tu nachádzajú. Táto skutočnosť je v rozpore s nariadením vlády SR č. 679/2002 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády SR č. 216/1998 Z.z., ktorým sa vyhlasuje záväzná časť územného plánu veľkého územného celku Prešovského kraja (ďalej len NV SR č. 679/2002 Z.z.) v prílohe č. 2,

I. Záväzné regulatívy funkčného a priestorového usporiadania územia

4. Ekostabilizačné opatrenia

4.3 zabezpečiť funkčnosť prvkov územného systému ekologickej stability pri ďalšom využití a usporiadaní územia,

4.7 uprednostňovať realizáciu ekologicky prijateľných premostení regionálnych biokoridorov a biocentier pri výstavbe líniových stavieb a prispôbovať vedenie trás dopravných a technickej infraštruktúry tak, **aby sa netrieštil komplex lesov.**

Odlesnenie a vybudovanie vybavenia lyžiarskych centier bude vo všetkých dotknutých katastrálnych územiach znamenať zníženie výmery lesných ekosystémov s vysokým ekologickým stupňom 5,00 a zvýšenie výmery plôch s nižším ekologickým stupňom – TTP 4,00, zastavaná plocha 1,00, ostatné plochy 0,50, výsledkom čoho budú nižšie stupne ekologickej stability jednotlivých k.ú.

Navrhovateľ uvažuje o vyňatí plochy zjazdoviek z LPF a preradení do PPF, čo je tiež v rozpore s NV SR č. 679/2002 Z.z.) v prílohe č.2,

I. Záväzné regulatívy funkčného a priestorového usporiadania územia

1. V oblasti usporiadania územia, osídlenia a životného prostredia

1.8 rešpektovať poľnohospodársky pôdny fond a lesný pôdny fond ako faktor limitujúci urbanistický rozvoj kraja definovaný v záväznej časti územného plánu veľkého územného celku.

Územie CHKO Vihorlat bolo vyhlásené v roku 1973 za účelom zachovania komplexu pôvodných lesných porastov, ktoré patria k najzachovalejším územne uceleným pohoriam Slovenska. Treba však upozorniť na špecifický charakter geologického podkladu, ktorý je proti veterným kalamitám práve kritický na hrebeňoch a priľahlých svahoch. Dôkazom tohto nášho tvrdenia je aj kalamita v oblasti Krivca a porastov v zbernom území Morského oka z obdobia 80 – tých rokov minulého storočia., keď v dôsledku nesprávneho hospodárskeho zásahu , odkrytím stien došlo k následným veterným kalamitám veľkého rozsahu. Dôsledkom tejto kalamity bola aj zvýšená erozívna činnosť a zanášanie tokov a jazier splaveninami. Rukolapným dôkazom tejto činnosti je aj NPR Morské oko a hrubé nánosové vrstvy prítokov jazera Morské oko. Realizácia projektu by mohla ovplyvniť ekologickú stabilitu, celistvosť územia a najmä vodný režim.